

Ankara Sincan ilçesi 2024-2025 yılları dumansız hava sahası denetim sistemi verilerinin değerlendirilmesi

Fatma Nur Çelik¹, Mehmet Celal Almaz¹

¹Sincan İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ankara, Türkiye

Öz

Giriş: Ülkemizde ikamete mahsus meskenler dışında tüm kapalı alanlarda tütün ürünü kullanımı yasaklanmış olmasına rağmen, bu alanlarda dumansız hava sahası ihlalleri devam etmektedir.¹⁻³ Bu çalışmada ikamete mahsus meskenler dışında tüm kapalı alanlarda süregelen dumansız hava sahası ihlallerinin nedenlerinin araştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini 2024–2025 yıllarında Ankara Sincan İlçesinde gerçekleştirilen dumansız hava sahası denetimleri oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılmıştır. Verilere Sincan İlçe Sağlık Müdürlüğü (İSM) Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi üzerinden erişilmiştir.

Bağımlı değişken denetim sonucudur (ihlal var, ihlal yok).

Bağımsız değişkenler:

- Denetim yılı (2024, 2025)
- Denetim türü (ihbar, planlı, serbest, takip)
- Denetim ekibi (Emniyet Müdürlüğü, Sincan İSM, il içi çapraz, il dışı çapraz)
- İhbara varma süresi
- İhbar yeri (kamu, özel)

Veriler SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Frekans, yüzde ve ki-kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Dumansız Hava Sahası Denetimleri kapsamında Ankara Sincan İlçesinde 2024'te 16.239, 2025'te ise 18.329 olmak üzere toplam 34.568 denetim gerçekleştirilmiş olup, 263'ünde (%0,8) ihlal tespit edilmiştir. 2025'te %1, 2024'te ise %0,5 sıklığında ihlal tespit edilmiş olup, aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Denetimlerin büyük çoğunluğu (%97,0, n=33.559) serbest denetim olup, geri kalanlar sırasıyla takip (%2,2, n=769), ihbar (%0,7, n=228) ve planlı (%0,1, n=12) denetimdir. İhbar (%26,3) ve planlı (%8,3) denetimlerde ihlal tespit etme sıklığı serbest (%0,6) ve takip (%0,1) denetimlere göre anlamlı olarak daha fazladır. Denetimler en çok Sincan İSM (%98,7, n=34.087), geri kalanlar sırasıyla il dışı çapraz (%0,8, n=278), il içi çapraz (%0,4, n=132)

✉ Fatma Nur Çelik ▪ fatmanurkaracorlu@hotmail.com

Geliş tarihi / Received: 13.04.2026 **Kabul tarihi / Accepted:** 05.05.2026 **Yayın tarihi / Published:** 22.05.2026

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Sağlık Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği tarafından yayımlandı. Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Atıf Lisansı \(CC BY\)](#) ile dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). Published by The Society for Health Promotion and Tobacco Control. This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

ve Emniyet (%0,1, n=22) ekiplerince gerçekleştirilmiştir. İhlal tespit etme sıklığı Emniyet ekiplerinde (%95,5) diğer tüm ekiplere göre; il içi çapraz ekiplerde (%8,3), Sincan İSM (%0,7) ve il dışı çapraz (%0) ekiplerine göre anlamlı olarak daha fazladır.

Serbest denetimlerde ihlal tespit etme sıklığı Emniyet ekiplerinde %95,5, il içi çapraz ekiplerinde %5 ve Sincan İSM ekiplerinde %0,5'tir.

Dumansız hava sahası ihlaline ilişkin toplam 294 tane ihbarın 228'ine denetim yapılmıştır. İhbarların %68'ine (n=155) 2 saat ve altı sürede, %32'sine (n=73) 2 saat üzeri sürede erişilmiş olup, 2 saat ve altı sürede erişilen ihbarlarda ihlal tespit edilme sıklığı (%31,0), 2 saat ve üzeri sürede erişilen ihbarlara göre (%16,4) anlamlı olarak daha fazladır.

228 ihbarın 31'i (%13,6) kamu alanı, 197'si (%86,4) özel alan için yapılmıştır. Kamu alanı için yapılan ihbarların en çoğu %54,8'i sağlık kurumları, ardından %6,5'i eğitim kurumları, %12,9'u toplu taşıma ve %25,8'i diğer kamu alanları içindir.

Sonuç: İhlal tespit etme sıklığı 2025 yılında, ihbar denetimlerde, emniyet ile il içi çapraz ekiplerince yapılan ve ihbara 2 saat ve altı sürede erişilen denetimlerde daha fazladır. İl içi çapraz denetimlerde ihlal tespit etme sıklığı Sincan İSM'ye göre fazla olsa da, il dışı çapraz denetim ekiplerince hiç ihlal tespit edilemediği için, çapraz denetimler sadece il içinde gerçekleştirilebilir. Serbest denetimlerde ihlal tespit edilme sıklığı Emniyet ekiplerinde, Sincan İSM ekiplerine göre daha fazla olduğu için; rutinde serbest denetimlerin Emniyet tarafından, ihbar ve diğer denetimlerin Sincan İSM tarafından yürütülmesi uygulamasına geçilebilir. Kamu kurumları ihbarlarının büyük çoğunluğunun sağlık kurumları için yapılmış olması oldukça dikkat çekici olup, kamu kurum ve kuruluşlarının giriş kapısından 10 metre mesafe içinde sigara içilmeme yasağı özellikle uygulanabilmelidir.⁴

Anahtar kelimeler: dumansız hava sahası, pasif içicilik, çapraz denetim, kamu

Kaynakça

1. Dünya Sağlık Örgütü. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması, Türkiye, 2016. <https://extranet.who.int/ncdsmicrodata/index.php/catalog/872/related-materials> Erişim Tarihi: 09.03.2026
2. T. C. Sağlık Bakanlığı. Küresel Gençlik Tütün Araştırması, Türkiye, 2017. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-ve-madde-bagimlilik-ile-mucadele-db/dokumanlar/KGTA-2017_pdf.pdf Erişim Tarihi: 09.03.2026
3. T. C. Sağlık Bakanlığı. Tütünle Mücadele Faaliyet Raporu, 2018. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-ve-madde-bagimlilik-ile-mucadele-db/dokumanlar/Raporlar/Tutun_Faaliyet_Raporu_2018_20.08.2019.pdf Erişim Tarihi: 09.03.2026
4. Tütün Kontrolü Uygulamaları Genelgesi (2015/6). https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48360/0/tutun-kontrolu-genelgesipdf.pdf?_tag1=FE1A05B19A1D0F655602F26219F2151AC8BAE58